

VLASTNOSTI PĚSTITELSKÉ

Miloš Pejchal

Vlastnosti, jež se uplatňují při výsadbě nebo výsevu dřevin na stanoviště a při jejich následném pěstování a obnově. K nejvýznamnějším patří:

- přesazovatelnost,
- výmladnost a odnožování,
- poškozování zvěří,
- odolnost vůči chorobám a škůdcům atd.

S pěstováním dřevin úzce souvisí i celá řada dalších vlastností, jež byly zmiňovány v souvislosti s jejich morfologií, anatomií, fyziologií a ekologií; platí to i pro některé vlastnosti kompoziční (rychlost růstu, velikost, dožívaný věk).

1. Přesazovatelnost

Schopnost zakořenit a pokračovat v růstu po přesázení.

Mírou přesazovatelnosti je především:

- podíl ujemných jedinců,
- velikost růstové deprese po přesázení.

K obtížněji přesazovatelným patří dřeviny s následujícími vlastnostmi:

- **Taxony se stálezelenými listy**, transpirující vodu i v období vegetačního klidu.
- **Taxony s kůlovitým kořenovým systémem**. Např. *Carya*, *Juglans*, *Liriodendron*, *Pyrus*, *Quercus*, některé druhy rodu *Pinus*.
- **Taxony s tlustými masitými kořeny**, jež málo odolné vůči ztrátě vody a snadno napadány hnilobami. Např. *Aralia*, *Cladrastis*, *Clematis*, *Cornus mas*, *C. florida*, *C. kousa*, *Decaisnea*, *Ilex*, *Liquidambar*, *Liriodendron*, *Magnolia*, *Ginkgo*.
- Obvykle **suchovzdorné taxony s rozsáhlým kořenovým systémem**, zvláště jsou-li pěstovány ve volné půdě. Např. některé druhy rodů *Cotoneaster*, *Cytisus* s. l., *Genista*, *Tamarix*, *Juniperus*, *Pinus*.
- **Taxony s malou regenerační schopností**. Např. celá čeleď *Hamamelidaceae*.

Poznámka: uvedené vlastnosti mohou být více či méně kompenzovány vlastnostmi příznivými pro přesazování – např. u stálezelených taxonů rodu *Rhododendron* velmi hustým kořenovým systémem.

Vedle výše naznačených geneticky podmíněných vlastností jednotlivých taxonů mají zásadní význam pro ujetí jedince na novém stanovišti i další faktory:

- **Kvalita sazenic.** Závisí především na způsobu množení a pěstování a na stanovištních podmínkách ve školce, dále pak na způsobu dobývání, skladování a expedice.
- **Stáří sazenice.** Čím starší, tím obtížněji se přesazují.
- **Vlastnosti stanoviště**, na které je dřevina sázena.
- **Vhodnost taxonu na stanoviště** – důležitou roli hraje provenience!
- **Úprava sazenice** před výsadbou. Např. řez, ošetření ran, máčení ve vodě, použití antidesikantů atd.

- **Způsob a doba výsadby.**
- **Ošetřování po výsadbě.** Např. zalívka, stínění, přihnojování, ochrana proti vyvrácení, ochrana proti mechanickému poškození lidmi nebo zvěří, potlačování buřene atd.

Přehled obtížněji přesazovatelných dřevin

Listnaté stromy: *Betula*, *Carpinus*, *Castanea*, *Celtis*, *Corylus colurna*, *Carya*, *Cladrastis*, *Fagus*, *Gleditsia*, *Gymnocladus*, *Juglans*, *Kalopanax*, *Liquidambar*, *Liriodendron*, *Magnolia*, *Quercus*.

Opadavé listnaté keře až keřovité stromky: *Acer japonicum*,

A. palmatum, *A. pensylvanicum*, *A. grosseri* aj., *Aralia*, *Buddleja*

davidii, *Cornus mas*, *C. florida*, *C. kousa*, *Cytisus* s. l., *Cotoneaster*, *Corylopsis*, *Decaisnea*, *Fothergilla*, *Genista*, *Halesia*, *Hamamelis*, *Holodiscus*, *Magnolia*, *Paeonia*, *Parrotia*, *Tamarix*, *Viburnum carlesii* a jeho kříženci, *V. farreri*, *V. plicatum*, *Vaccinium*.

Stálezelené listnaté keře: Vzhledem k jejich listům většina; k nejobtížněji přesazovatelným náleží např. *Calluna vulgaris* a rod *Ilex*.

Dřeviny pnoucí: *Aristolochia*, *Campsis*, *Clematis*, *Hydrangea petiolaris*, *Wisteria*.

Jehličnany: Většina; k nejobtížněji přesazovatelným patří

rody *Abies*, *Cedrus*, *Juniperus*, *Pinus*.

2. Výmladnost a odnožování

2.1. Úvod

2.1.1. Výmladnost

Schopnost vytvářet za určitých podmínek **ze spících** (proventivních) **a náhradních** (adventivních) **pupenů nové výhony**, označované jako výmladky, vlky či výstřelky.

Jedna z forem reiterace.

Tato schopnost:

- výrazná především v mládí
- u listnáčů výraznější než u jehličnanů
- je obvykle:
 - důsledkem porušení celistvosti jedince
 - projevem procesu obnovy celistvosti.

Spící pupeny:

- pouze na stonku (nadzemní části dřeviny)
- proraší ve výhony z mnoha důvodů:
 - řez nebo mechanické poškození nadzemní části
 - redukce nadzemní části v porostním zápoji

- změna polohy (naklonění kmenu, ohnutí větve)
- ztráta listové plochy (holožír)
- snížení vitality v důsledku stárnutí nebo onemocnění
- náhlá změna stanovištních podmínek (např. uvolnění z porostního zápoje).

Hustota spících pupenů a délka jejich života do určité míry stoupá:

- se zhoršováním stanovištních podmínek a
- snižováním sociálního postavení jedince v porostu
- záměrné využívání výmladnosti u jedinců s velmi špatnou vitalitou je však obvykle málo úspěšné!

Výmladky ze spících pupenů mají (relativně) **mladistvý charakter**, odpovídající fyziologickému stáří jedince, ve kterém vznikl proventivní pupen.

Náhradní pupeny:

- se vytváří a ve výhony proraší nejčastěji ve spojení s mechanickým poškozením nadzemní i podzemní části dřeviny
- u některých taxonů vznikají i bez zřetelných vnějších příčin a u plně vitálních jedinců na 1 až několikaletých horizontálních kořenech.

Výhony z náhradních pupenů mají **zcela mladistvý charakter** i při vzniku v horních částech starých stromů.

2.1.2. Odnožování.

Odnože (metamorfovaný stonek):

- vznikají obvykle na podzemní části tzv. kořenového krčku
- u nejmladších jedinců z pupenů zimních, později pak z pupenů spících
- charakteristické pro keře, stromy je tvoří vzácně (např. keřovitě až stromovitě rostoucí *Padus virginiana*).

2.2. Výmladnost stromů

Podle místa vzniku výmladků:

- výmladnost kořenová
- pařezová
- kmenová a korunová.

2.2.1. Výmladnost kořenová

Kořenové výmladky:

- vznikají pouze z náhradních pupenů na horizontálních kořenech

- rozmístěny poměrně rovnoměrně po celém kořenovém systému mateřské rostliny
- kořenovým systémem navzájem propojeny a dlouho ho využívají k příjmu vody a živin
- v prvních letech své existence rostou rychleji než semenáče a vyžadují i méně péče
- vyvíjí se v jedince s habitusem a většinou i rozměry obdobnými semenáčům
- u některých dřevin (osika) pozorován větší výskyt hnilob kořenů a báze kmenu.

Kořenová výmladnost u jednotlivých stromů (orientační údaje):

- bohatá obvykle i u vitálních a nepoškozených jedinců:
Gymnocladus dioica, *Populus alba*, *P. ×canescens*, *P. tremula*, *Pterocarya fraxinifolia*, *Robinia pseudoacacia*
- v menším množství, případně až bohatá i u vitálních a nepoškozených jedinců:
Ailanthus altissima, *Populus balsamifera*, *P. trichocarpa*, *Prunus cerasus*, *Ulmus minor*
- obvykle v menším množství jen po poškození kořenů či zmýcení stromu:
Acer campestre, *A. cappadocicum*, *Celtis occidentalis*, *Gleditsia triacanthos*, *Populus nigra* (někdy i bez poranění), *Prunus avium*, *P. padus*, *P. serotina*, *Sorbus aucuparia*, *Tilia tomentosa* (někdy i bez poranění), vzácně i u *Castanea sativa*, *Populus canadensis*, *Tilia cordata*, *T. platyphyllos*, *Ulmus laevis*.

Kořenová výmladnost jako žádoucí vlastnost:

- při regeneraci výrazně poškozených jedinců a jejich porostů
- jako náhrada sazenic při obnově porostů - především na extrémních a těžko přístupných stanovištích.

Kořenová výmladnost jako nežádoucí vlastnost:

- komplikace pěstebních zásahů v porostech
- ztěžování obnovy prostřednictvím sazenic
- nežádoucí šíření dřevin do okolí
- obtížnější odstraňování dočasně použitých dřevin z porostu
- zvýšené nároky na péči o štěpovance (odstraňování podrůstající podnože).

2.2.2. Výmladnost pařezová

Pařezové výmladky:

- u většiny druhů převážně ze spících pupenů - koncentrovány obvykle u půdního povrchu; méně často z náhradních pupenů - z kalusu na obvodu řezné plochy
- dostatečný počet výmladků a jejich rovnoměrné rozmístění po obvodu pařezu je prvořadým předpokladem obnovy jedince z pařezu – rozhodují o rozsahu odumírání mateřské kořenové soustavy
- v prvních letech své existence rostou podstatně rychleji než semenáče
- jejich počet se postupně snižuje
- vzniknou obvykle exempláře lišící se od semenáčů:
 - několika kmeny

- poněkud menšími rozměry
- větší náchylností k hnilobám a
- nižším dožíváním věkem
- tyto rozdíly prakticky významné jen v tom případě, kdy se k mýcení mateřských stromů přistoupí až v období zřetelného ochabování jejich pařezové výmladnosti

Prakticky významné množství pařezových výmladků tvoří (orientační údaje):

- do věku 80 až 100 (130 – 150) let:
Castanea sativa, *Tilia* sp., *Ulmus laevis*, *Taxus baccata*, vzácně i *Quercus cerris*, *Q. petraea*, *Q. robur*
- do věku 80 – 100 let:
Platanus ×hispanica,
- do věku 50 až 60 (80 – 100) let:
Acer campestre, *A. negundo*, *Alnus glutinosa*, *Fraxinus angustifolia* ssp. *danubialis*, *F. excelsior*, *F. pennsylvanica*, *Liriodendron tulipifera*, *Populus balsamifera*, *P. ×canadensis*, *P. nigra*, *P. trichocarpa*, *Quercus rubra*, *Robinia pseudoacacia*, *Salix alba*, *S. fragilis*, *S. ×rubens*, *Ulmus glabra*, *U. laevis*, *U. minor*
- do věku 50 až 60 let:
Acer platanoides, *Juglans nigra*, *J. regia*, *Sophora japonica*
- do věku 30 (50 až 60) let:
Aesculus hippocastanum, *Betula pendula*, *Fagus sylvatica*, *Prunus padus*, *P. serotina*, *Populus alba*, *Populus ×canescens*, *Ginkgo biloba*
- do věku 30 let:
Alnus incana, *Prunus avium*, *P. cerasus*, *Populus tremula*, *Sorbus aucuparia*, *S. torminalis*.

Pařezová výmladnost jako kladná vlastnost:

- uplatňuje se v obdobných případech jako výmladnost kořenová
- u starších porostů mateřské rostliny natolik vzdálené, že následné výmladkové pokolení může vytvořit - i při svém rychlejším počátečním růstu - zapojený porost později než při použití sazenic.

Pařezová výmladnost jako negativní vlastnost:

- obdoba výmladnosti kořenové, avšak bez nežádoucího šíření do okolí.

2.2.3. Výmladnost kmenová a korunová

Z příčin vyvolávajících tvorbu výmladků jsou významné především dvě následující:

- redukce koruny v porostním zápoji
- redukce koruny, popřípadě i části kmenu řezem nebo jiným mechanickým poškozením (vítr, sníh, námraza, blesk aj.).

2.2.3.1. Stromy s korunou redukovanou v porostním zápoji

Výmladky:

- vznikají téměř výlučně ze spících pupenů a
- na jejich prorašení se může spolupodílet (vedle redukce koruny) i uvolnění jedince z porostního zápoje.

Spící pupeny:

- vznikají z nich výmladky, ze kterých se formuje druhotná koruna (při dostatku světla)
- pochází z neprorašených zimních pupenů a žijí až několik desetiletí
- v důsledku každoročního růstu se:
 - udržují na povrchu kmenu a
 - větví a tím množují (vznik shluků pupenů).

Sekundární koruna:

- tvoří se za dostatku světla pod primární korunou z výmladků
- výmladky a z nich se vyvíjející větve:
 - mají dlouho chomáčovitě uspořádání výmladků a
 - jejich počet se postupně snižuje
- může potlačovat primární korunu – obzvláště:
 - když je primární koruna velmi silně redukována
 - při náhlém uvolnění ze zápoje – obzvláště u stinných dřevin (fyziologický šok).

2.2.3.1.1. Tvorba výmladků na kmenu a kosterních větvích u jednotlivých druhů stromů po uvolnění ze zápoje

Uvedené údaje:

- mají orientační hodnotu
- platí pro průměrná středoevropská stanoviště
- vztahují se v plné míře především na jedince s výrazně redukovanou primární korunou, charakteristickou pro lesní porosty a zanedbané porosty parkového charakteru
- je třeba chápat jako střední hodnoty z variačního rozpětí jednotlivých taxonů
- regenerovat koruny mohou i jedinci zřetelně starší než uvedeno, pokud se jejich kmenové výmladky vytvořily již v mladším věku a dostatek světla jim umožnil přežít.

Prakticky významné množství kmenových a korunových výmladků tvoří:

- do věku 80 až 100 (130 – 150) let:
Castanea sativa, *Quercus* sp., *Tilia* sp., *Ulmus laevis*, *Taxus baccata*
- do věku 80 – 100 let:
Aesculus hippocastanum, *Populus nigra*, *Salix alba*, *S. fragilis*, *S. × rubens*

- do věku 50 až 60 (80 – 100) let:

Alnus glutinosa, *Fraxinus excelsior* a *F. angustifolia* ssp. *danubialis* (jen exempláře s výrazněji redukovanou korunou), *Liriodendron tulipifera*, *Platanus × acerifolia*, *Populus balsamifera*, *P. × canadensis*, *P. trichocarpa*, *Robinia pseudoacacia*

- do věku 50 až 60 let:

Celtis occidentalis, *Gleditsia triacanthos*, *Prunus padus*, *P. serotina*, *Sophora japonica*.

2.2.3.1.2. Míra schopnosti stromů regenerovat své koruny po uvolnění ze zápoje:

- o rozsahu a časových parametrech regenerace korun existují pouze zlomkovité údaje
- sekundární koruny
 - většinou válcovitého tvaru
 - obvykle hustější než koruna primární
- *Quercus robur*, stáří 100 až 130 let:
 - báze sekundární koruny 2 až 3 m nad zemí
 - šířka sekundární koruny:
 - 10 let po uvolnění ze zápoje – 6 až 7 m
 - 25 let po uvolnění ze zápoje – 9 až 9,5 m
 - obdobné parametry u *Castanea sativa*, *Carpinus betulus* a domácích druhů rodu *Tilia*
- *Aesculus hippocastanum*, stáří 40 až 80 let
 - báze sekundární koruny cca 2,5 m nad zemí
 - šířka sekundární koruny 10 let po uvolnění ze zápoje – cca 4 m.

2.2.3.1.3. Předpoklady a omezení při záměrném využívání výmladků k regeneraci korun redukovaných porostním zápojem

Předpoklady:

- dostatek jedinců, kteří již mají, nebo jsou schopni vytvořit potřebné výmladky
- předpoklad dostatečně dlouhé existence (regenerace je poměrně dlouhodobý proces)
- dostatek světla pro rozvoj výmladků (trvalé či dočasné uvolnění ze zápoje).

Omezení:

- možné negativní důsledky rozvolnění zápoje:
 - pro stromy
 - fyziologický šok a následné zhoršení kvality primární koruny
 - korní spála
 - snížení mechanické odolnosti vůči větru sněhu, námraze
 - mechanické poškození při odstraňování sousedních jedinců
 - pro půdu

- relativní dlouhodobost procesu regenerace (komplikace organizačního a finančního zabezpečení)
- omezená znalost dané problematiky.

2.2.3.1.4. Závěr:

- regenerace korun výmladky může mnohdy podstatně zlepšit žádoucí vlastnosti stromu
- nutno však respektovat
 - druhové vlastností příslušných jedinců, obzvláště
 - výmladnost
 - dožívaný věk
 - individuální vlastnosti příslušných jedinců, obzvláště
 - odlišnost od "průměrných" druhových vlastností
 - stáří
 - vitalita
 - relativní dlouhodobost regeneračních procesů
 - možné negativní důsledky rozvolnění zápoje - lze je obvykle vyloučit či podstatně omezit:
 - rozložením tohoto opatření na několik etap
 - přednostním odstraňováním jedinců nižšího sociálního postavení – nejvíce náchylné na zhoršení kvality primární koruny.
- **kmenová a korunová výmladnost je žádoucí vlastností:**
 - při regeneraci korun stromů redukovanych v nadměrně hustých porostech
 - při přestavbě lesních porostů na porosty parkové
 - při vytváření porostního pláště na nově vzniklých porostních okrajích.
- **kmenová a korunová výmladnost je nežádoucí vlastností:**
 - při obrůstáním kmenů ve stromořadích, na zpevněných plochách ap.

2.2.3.2. Stromy s korunou redukovanou řezem nebo jiným mechanickým poškozením

Výmladky se tvoří:

- ze spících pupenů v blízkosti rány (téměř vždy)
- z pupenů náhradních v kalusu na okraji rány (méně často, ne však vzácně).

Jejich existence může být ohrožena především:

- odumíráním pletiv mateřské větve od rány směrem k její bázi (vzácně)
- odumřením celé větve v důsledku jejího zeslabení / snížení konkurenční schopnosti v rámci koruny (např. silně zakrácená kosterní větev v jinak nenarušené koruně, zvláště je-li vodorovně postavená)
- nedostatkem světla
- nedostatečným vyžráním (vytvořily se až později během vegetace).

Rozvoj výmladků:

- redukce jejich počtu, přesto
- jako pokračování / prodloužení větví a kmenu jich obvykle zůstává několik víceméně rovnocenných:
 - změna architektury
 - nebezpečí mechanického selhání.

O úspěšnosti, respektive smysluplnosti žádoucí regenerace rozhodují především:

- Schopnost taxonu regenerovat (silně redukovanou) korunu výmladky (zvýšená u sloupovitých a úzce pyramidálních odrůd) (Siewniak a Kusche 1994):
 - koruna se opět může přiblížit druhově charakteristické stavbě: *Populus*, *Salix*;
 - druhově charakteristická koruna už nemůže být dosažena, ale její vlastnosti přesto umožňují omezenou existenci a funkčnost (* podle okolností je lze zařadit i do předcházející skupiny): * *Tilia*, * *Platanus*, * *Acer*, *Alnus*, *Fraxinus*, *Carpinus*, *Castanea*, *Quercus*, *Ulmus*, *Taxus*, *Larix*, *Picea*;
 - není možné vytvořit novou korunu, stromy zůstanou zachovány, pokud vůbec, jen jako torzo: *Betula*, *Sorbus*, *Juglans*, *Robinia*, *jehličnany*.
- Schopnost odporovat pronikání patogenů a vzduchu do poraněného dřeva.
- Stáří exempláře a potenciální délka jeho života. Mladší regenerují lépe než staré, regenerace je dlouhodobý proces.
- Vitalita. Důležité obě její složky.

3. Výmladnost a odnožování keřů**Praktický význam má především:**

- odnožování a kořenová výmladnost,
- výmladnost z báze větví a kořenového krčku po hlubokém seříznutí nadzemní části.

3.1. Odnožování a kořenová výmladnost

Oba jevy není v praxi nutno rozlišovat.

U některých taxonů se vyskytují současně (např. *Lycium barbarum*, *Padus virginiana*, *Berberis vulgaris* aj.)

Jako **příznivé vlastnosti** je hodnotíme:

- při regeneraci poškozených keřů,
- při zmlazovacím řezu,
- u pokryvných dřevin,
- u porostů s půdoochrannou funkcí, především na svazích.

Za **nepríznivé vlastnosti** je považujeme:

- pro nežádoucí šíření keřů do okolí,
- pro obtížné odstraňování příslušných taxonů ze stanoviště,
- pro ztíženou výsadbu jiných dřevin na stanoviště, kde se keře těchto vlastností vyskytují,
- u podnoží.

Kategorizace dle charakteru odnožování a kořenové výmladnosti:

Taxony s intenzivní tvorbou odnoží nebo kořenových výmladků, vytvářející celé kolonie jedinců (polykormóny):

Aesculus parviflora, Amelanchier spicata, Amygdalus nana, Aralia elata, Cerasus fruticosa, C. incana, Corylus heterophylla, Elaeagnus commutata, Halimodendron halodendron, Hypericum calycinum, Kalmia angustifolia, Kerria japonica, Lycium barbarum, Mahonia repens, Pachysandra terminalis, Padus virginiana, Phyllostachys viridiglaucescens, Prunus spinosa, Rhus typhina, R. glabra, R. toxicodendron, Ribes aureum, Robinia hispida, Rosa gallica, R. majalis, R. pendulina, R. pimpinellifolia, R. nitida, Rubus sp. div., Salix fluviatilis, S. irrorata, Sasa pumila, Sorbaria sorbifolia, Spiraea alba, S. ×billiardii, S. douglasii, S. menziesii, S. salicifolia, Symphoricarpos albus, Syringa vulgaris, Swida sanguinea, Winca minor. **Na přechodu k další skupině jsou:** *Elaeagnus angustifolia, Hippophae rhamnoides.*

Taxony s omezeným odnožováním nebo kořenovou výmladností, nevytvářející obvykle rozsáhlejší polykormóny, bez většího nebezpečí nežádoucí šíření do okolí:

Berberis vulgaris, Caragana frutex, Chaenomeles japonica, Ch. speciosa, Ch. ×superba, Corylus americana, C. avellana, C. maxima, Cotinus coggygria, Cydonia oblonga, Evonymus europaeus, E. verrucosus, Frangula alnus, Hamamelis vernalis, Ligustrum vulgare, Rhodococcus vitis-idaea (= Vaccinium v.-i.), Rosa canina, R. rugosa, R. villosa, Schisandra chinensis, Sinarundinaria nitida, S. muriei, Spiraea chamaedryfolia, S. media, Swida alba, S. stolonifera, Syringa ×chinensis, Vaccinium myrtillus, V. uliginosum.

3.2. Výmladnost z báze větví a kořenového krčku po hlubokém seříznutí nadzemní části

Biologická podstata je obdobná jako u pařezové výmladnosti stromů a ve větší nebo menší míře ji mají prakticky všechny keře.

Její **velikost koresponduje**, alespoň přibližně, s **charakterem větvení** příslušného druhu:

- **Výrazná** je u taxonů, jejichž bazitonní výstřelky se větví mezotonně (větší část keřů, např. *Forsythia*).
- **Méně vyvinutá** je u keřů s bazitonními výstřelky větvícími se akrotonně (např. *Rhododendron, Magnolia*, celá čeleď *Hamamelidaceae*).

Příznivá vlastnost především:

- při regeneraci silně poškozených jedinců,
- při zmlazovacím řezu.

Obtížná vlastnost:

- při odstraňování keřů ze stanoviště,
- pro možné komplikace některých pěstitelských zásahů (např. prořezávání porostů).

3. Poškozování dřevin zvěří

Dochází k němu při: (1) **získávání potravy** (především: okus výhonů, ohryz kůry, loupání kůry, kácení stromů bobry, kroužkování datlovitými ptáky); (2) **vytloukání paroží** (srnec); (3) **hnízdění** (vliv trusu ptáků sídlících v koloniích, např. volavek, poraňování zdravých krycích pletiv a vnějších vrstev dřeva datlovitými ptáky).

Největší a nejčastější škody způsobují následujícími druhy zvěře: **vysoká** (okus, ohryz, loupání, vytahování sazenic při okusu), **srnčí** (okus, vytloukání), **divočák** (vyrývání sazenic a sítě), **zajíc** (okus, ohryz), **králík** (ohryz), **hryzec** (ohryz).

Škody vzniklé při získávání potravy zvěří ovlivňuje řada faktorů: stavy zvěře, dostatek potravy, atraktivita jednotlivých druhů dřevin pro zvěř, způsob ochrany proti škodám zvěří, další faktory (zvědavost zvěře, vzácnost či novost taxonu v daném prostoru, vzájemné učení zvěře – např. při loupání atd.).

Dřeviny atraktivní jako potrava pro zvěř: *Rosaceae*, zvl. podčeleď *Maloideae*, *Fabaceae*, *Fagaceae*, *Tilia*, *Carpinus*, *Acer*, *Salicaceae* (*Populus*, mnohé druhy *Salix*), *Abies*, *Picea* (mnohé druhy), *Pinus*, *Larix*.

Dřeviny málo atraktivní jako potrava pro zvěř: *Ilex*, *Berberis*, *Daphne mezereum*, *Rhus*, *Cotinus*, *Lonicera*, *Hedera*, *Betula*, *Aesculus*, *Juglans*, *Tamarix*, *Buxus*, *Juniperus*, *Picea pungens*.

Studijní materiál pro předmět “dendrologie”

© Miloš Pejchal

MENDELU, Ústav biotechniky zeleně v Lednici, 2016